

ELS DISSABTES, CIÈNCIA

Un premi Nobel per a Catalunya

Cada vegada més científics catalans comencen a sonar com a possibles distingits amb el guardó

MANEL
Esteller

El rearmament moral d'un país necessita herois i grans gestes. Catalunya és un país petit sense grans recursos naturals excepte el nostre estimat mar Mediterrani i els bells Pirineus, però amb un potencial humà enorme enriquit per mil colors. Sense la capacitat política i econòmica dels estats, hem de posar la imaginació i el treball per aconseguir l'excel·lència, perquè en un temps d'ombrívols horitzons puguem seguir sentint-nos orgullosos de la nostra terra.

CATALUNYA presumeix justament de tenir el millor equip de futbol del món i el millor cuiner. Però amb això no n'hi ha prou. L'esport i la gastronomia no poden construir l'espina dorsal d'un país. Necessitem més. Per mirar als ulls dels veïns pròxims o llunyans a qui volem imitar, hem d'aconseguir arribar a una fita més. Quelcom que torni a donar il·lusió com ho van fer els Jocs Olímpics de Barcelona, que van canviar la capital del Principat. Aquests herois, aquesta gesta, podria ser que un català o una persona estrangera que treballa a Catalunya (català segons l'encertada definició del Molt Honorable expresident de la Generalitat **Jordi Pujol**) guanyés un premi Nobel. Aquesta distinció suposaria un segell de qualitat en investigació i un senyal a la comunitat interna-

cional que aquí es continuarà invertint en l'àmbit de la recerca científica.

La creació dels premis Nobel va ser una conseqüència del testament d'**Alfred Nobel**, un talentós i prolífic científic i inventor suec. Creia que la seva troballa de la dinamita ajudaria el món, cosa que demostra que és més fàcil entendre un mecanisme físic, químic o biològic que no pas el comportament que impulsa l'ésser humà. Un camí similar van recórrer els descobriments de la radiació i el material nuclear del matrimoni **Curie** i **Albert Einstein**. Però aquests dos descobriments també han acabat trobant utilitats pacífiques. Els premis Nobel científics -no parlare dels de Literatura o de la Pau, per als quals també hi ha catalans que en serien mereixedors- han reconegut grans troballes com l'estructura en doble cadena de l'ADN, els oncogens, l'estructura dels virus, la funció del genoma que no origina proteïnes o les teories de l'expansió de l'univers i la seva energia obscura, camps aquests últims on va col·laborar la professora de la Universitat de Barcelona **Pilar Ruiz Lapuente**.

COM EN els Oscars de Hollywood, hi ha gent que es mereixia el Nobel i mai el va arribar a tenir, mentre que altres el van rebre ben bé de rebot. Com deia una persona: «Li puc perdonar a **Alfred Nobel** que inventés la dinamita, però no que inventés els premis Nobel». Hi ha diversos candidats que es traslladen a Estocolm per fer-hi estades llargues a veure si *convenen* una mica algú de l'Acadèmia. Una ínfima part del que passa en

MIRTA ARIGORIA

La concessió seria un senyal internacional que aquí seguirem invertint en investigació

un premi literari. Perquè, per damunt de tot, la immensa majoria dels premiats són bons científics que han fet descobriments interessants i han estat les llavors perquè sorgissin noves generacions d'investigadors. Els dibuixos del professor **Santiago Ramón y Cajal** sobre les estructures de les neurones encara s'usen avui dia i el professor **Severo Ochoa** va crear una escola d'investigadors que ha arribat fins a nosaltres.

La meua experiència personal amb els premis Nobel que he conegut ha estat satisfactòria. Són gent especial, però el reconeixement prestigiós els ha donat una

pau interior i una visió global dels problemes que potser no tenien abans. En certes dates de cada any, com també succeeix amb els seus homòlegs cinematogràfics, comencen a córrer entre bambolines unes quantes llistes de possibles guardonats. Companys i col·legues m'han concedit l'honor immerescut d'incloure'm en alguna d'elles. Però la notícia és que cada vegada més investigadors catalans que estan treballant fora de les nostres fronteres, però amb fortes connexions amb Catalunya, així com estrangers dels centres de recerca del nostre país, comencen a sonar entre els nominats al premi.

POTSER ELS més destacats entre els primers serien **Ignacio Cirac** (Institut Max Planck d'Òptica Quàntica d'Alemanya / Institut de Ciències Fotòniques, ICFO) i **Juan Massagué** (Memorial Sloan-Kettering Cancer Center de Nova York / Institut de Recerca Biomèdica, IRB); i entre els segons, **George Thomas** (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge, Idibell) i **Vivek Malhotra** (Centre de Regulació Genòmica, CRG). El primer en Física, els altres en Medicina o Fisiologia. Desitjo de tot cor que ells o altres investigadors emocionalment vinculats a Catalunya aconseguixin guanyar el Nobel. M'agradaria formar part d'un país que llevant-te d'hora, però molt d'hora, va al quiosc i compra un diari on la portada a doble cara recull un premi Nobel per a Catalunya. Bones festes. ≡

Metge. Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge.